Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 188 Miercuri 12 Iulie 1939
12 Pagini
P I I I I

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Prețul uleiurilor vegetale

Unul din articolele de consum curent pe piața noastră este, netăgăduit, uleiul vegetal, mai ales cel extras din semințe de floarea soarelui. El este untdelemnul nostru național, care, îndeosebi, în toiul verii, se bucură de o foarte răspândită întrebuințare. El s'a făcut astfel indispensabil la gătitul legumelor, la salate, maioneze, la preparatul pescăriilor, etc. Ba, față de scumpirea excesivă a untului și unturii, le înlocuește cu succes chiar pe acestea în mâncările cu carne. Cu un cuvânt, se poate spune, că uleiul vegetal a devenit astăzi indispensabil oricărei gospodării — și mai ales celor modeste — fiind prin excelență un articol de consumație populară.

Ei bine, sub pretextul că materia primă — sămânța de floarea soarelui — s'a scumpit, prețul acestui articol pe piață s'a urcat în curs de două săptămâni cu 8 lei la litru, vânzându-se azi la negustorii detailiști cu 38 lei litrul în loc de 30, cât era înainte.

Nu știm dacă scumpetea a pornit dela fabricanți, pentrucă aceștia fiind constituiți în cartel, legalmente n'au voe să modifice prețurile fără autorizarea consiliului superior al cartelurilor. De fapt, fabricanții nici nu obținuseră până alaltăeri o astfel de autorizare.

In ședința de Vineri a consiliului superior al cartelurilor, s'a examinat, însă, o astfel de cerere a fabricanților de uleiuri vegetale, în sensul ca să li se admită sporirea prețului cu 6 lei la **chilogram** (să se reție: la chilogram, nu la litru), motivând aceasta cu scumpetea cam în aceeași măsură a materiei prime.

Consiliul, constatând într'adevăr scumpirea materiei prime, a admis **provizoriu** majorarea de preț cerută, condiționând-o în acelaș timp de cursul prețului pe piață. Cum, însă, consiliul era sesizat, pe de altă parte, că întreaga recoltă de floarea soarelui din anul trecut nu se mai află în mâna producătorilor, ci a fost acaparată de speculanți, cari acum o precupețesc, vânzând fabricilor pe sponci și la prețuri arbitrare, a hotărît să întreprindă o anchetă spre a clarifica lucrurile.

Era mai bine, desigur, dacă, luându-se măsuri pentru urgentarea anchetei, hotărîrea asupra majorării sau menținerii prețului la uleiurile vegetale să se fi dat numai după cunoașterea rezultatului anchetei, — care este, desigur, hotărîtor în speță.

Ceeace ne rămâne acum de semnalat — și de subliniat — este, însă, întâi, faptul că majorarea este admisă provizoriu și în funcțiune de prețul materiei prime, încât dacă acaparatorii sunt descoperiți și siliți să vândă floarea soarelui la prețuri normale, atunci și prețul uleiurilor vegetale va scădea în consecință; al doilea, că majorarea admisă este de 6 lei la chilogramul de ulei cântărit, iar nu la litru, cum vând de regulă negustorii detailiști, încasând prețul ca pe cantitatea cântărită și al 3-lea, că încă înainte de a se pronunța consiliul superior al cartelurilor asupra cererii de majorare, uleiul vegetal se vindea de câteva săptămâni pe piață la prețuri sporite cu 8 lei la litru, ceeace, după cum am văzut, nu poate avea nici o îndreptățire legală, de îndată ce fabricanții n'aveau voe să scumpească cu o centimă produsul lor cartelat fără învoirea consiliului superior al cartelurilor și cu atât mai puțin negustorul angrosist și detailist.

Incă odată, fiind vorba de un articol de consum popular, indispensabil, autoritățile calificate sunt datoare să supravegheze ca majorarea provizorie a prețului, cu 6 lei la chilogram admisă de consiliul superior al cartelurilor să nu fie un pretext de speculă desănțată a acestui articol pentru fabricanți sau pentru negustorii fără obraz, iar cei cari au vândut în cursul ultimelor 2-3 săptămâni la prețuri urcate, nejustificat, să fie urmăriți și sancționați.

Săptămâna internațională

D. Hitler a plecat să caute odihnă pe înălțimile Bavariei, președintele Republicii polone și-a luat reședința de vară la Spala, d. Chamberlain, revenind la tradiția weekend-ului, l-a petrecut pe cel expirat la Birmingham, iar d. Ciano a plecat în vizită oficială de curtoazie și de prietenie, în Spania.

Iată o serie de știri care au descrețit, la finele săptămânii, frunțile îngrijorate și au născut —iarăși — speranțe că poate, totuși, vara va trece liniștită. De câtva timp, anotimpurile au avut și ele un rol în calculele probabilităților internaționale. Anumiți specialiști atribuiau anotimpurilor însușiri de compatibilități și incompatibilități cu diferite evenimente internaționale și speranțele sau îngrijorările marelui public, influențate oarecum de aceste proorociri, au început să varieze în intensitatea lor după anotimp. Vara — vara aceasta mai ales — era socotită ca cea mai primejdioasă. Și totuși, iată că prima săptămână a lunii Iulie se sfârșește cu un început de speranțe liniștitoare.

Desigur, niciuna din știrile cari anunță deplasările menționate nu înseamnă că s'a găsit și soluția gravelor probleme în litigiu și cari îngrijorează încă guvernele diferitelor țări europene. Aceste probleme au rămas întregi, n'au fost nici măcar înlăturate din discuțiune și deaceea calmul, care a apărut deodată în cursul săptămânii încheiate, nu trebue considerat ca o consecință a unei noui situații politice, ci mai mult ca o reculegere înaintea unei hotărâri.

Intr'adevăr, în cursul săptămânii trecute, în ce privește situația în Europa și primejdia, care părea iminentă, s'a petrecut un fapt care, fără îndoială, a determinat hotărârea unei reculegeri înainte de a porni la o acțiune ireparabilă: acest fapt l-au constituit comunicările oficiale categorice, făcute la Berlin de guvernele din Londra și Paris, că orice încercare de schimbare a statutului actual al Danzig-ului ar aduce o imediată acțiune din partea Franței și a Angliei în ajutorul Poloniei care, la rândul ei, a încunoștiințat Reichul că menținerea actualei situații la Danzig reprezintă pentru ea un interes vital.

Inseamnă oare, această clipă de reculegere, că problema Danzigului a încetat de a mai fi o primejdie pentru pacea europeană? Este adevărat că, acum câtva timp, cancelarul Reichului a spus că Germania nu va face niciodată război pentru Danzig și este tot atât de adevărat că presa germană, în zilele din urmă, avea aerul să ridiculizeze spaima „democrațiilor occidentale" cu privire la o acțiune germană în regiunea Danzigului, tăgăduind orice intențiune agresivă a Reichului.

Dar, omul de pe stradă, învățat, prin experiență, să fie prudent, nu refuză de a vedea, în calmul cu care s'a încheiat săptămâna, posibilitatea unui început de destindere și de soluționare pacinică a problemei, dar nici nu vrea să-și înșele judecata cu o iluzie care este încă atât de slabă și care se aseamănă deocamdată atât de mult cu altele devenite pe rând amare decepții.

De altfel, n'a survenit oare, tocmai când să se închee săptămâna, un nou fapt politic care îndeamnă și el la cât mai multă prudență? Ce a însemnat într'adevăr coincidența vizitei la Berlin a șefului de stat major ungur cu vizita primului ministru bulgar — doi purtători de cuvânt ai unui revizionism care, se știe, nu are nimic pacific în el și care, în clipa când ar încerca să treacă la fapte, ar aprinde, fără nici un fel de îndoială, războiul european?

Totuși, fiindcă sunt și coincidențe datorite întâmplării și fiindcă nu e în obiceiul nostru să căutăm pe cale profetică explicația diferitelor manifestări diplomatice, de multe ori legate de interese de oportunitate sau de socoteliie unui anumit joc valabil la un moment dat, dar fără urmări serioase, ne ferim și de data aceasta de a exagera importanța diplomatică a acestei coincidențe, lăsând astfel plăpândelor speranțe apărute în ultimele zile ale săptămânii încheiate, răgazul să se întărească.

*

Intre timp, negocierile anglo-franco-sovietice continuă. Telegramele spun că „pentru a patra oară ambasadorul Franței și ambasadorul Marei Britanii au primit noui instrucțiuni destinate să fie prezentate d-lui Molotov".

Această atât de laborioasă acțiune diplomatică a început să surprindă opinia publică mondială, care găsește o nepotrivire între tensiunea internațională, recunoscută de toți factorii responsabili ai politicii externe a diferitelor țări, și temporizarea negocierilor unui acord prezentat ca de cea mai mare utilitate pentru consolidarea frontului păcii. Lumea a început să se în-

(Continuare în pag. 2-a)

Nu cunoaștem Anglia

Intr'adevăr, nu cunoaștem Anglia!

Mi-am dat seama de această ignoranță continentală — care nici măcar nu se limitează la cei cari n'au apucat încă să ia contact cu pământul britanic — de îndată ce am trecut Canalul Mânecii. Dela înălțimea celor 2000 de metri, pe căile văzduhului pe unde ne purta, în seara zilei de 19 Iunie, pasărea măiastră a companiei „Air France", am avut sentimentul că descopăr Anglia... Nu era țara mohorâtă și rece, cu coaste stâncoase și sterpe, cu pământ neproductiv și neospitalier, așa cum ne-o închipuim în deobște după reminiscențele unor lecturi fugare. Am dat aci peste o țară proaspătă și primitoare, cu raiuri de flori și de verdeață, cu așezări smălțate în culori sprintene și calde, care ne-au atățat și mai mult curiozitatea de a cunoaște sufletul oamenilor adăpostiți în ele.

Dela Bexhill — poarta de intrare în Anglia, pe calea aerului, când traversezi Canalul Mânecii din Franța pe la Dieppe — și până la Croydon, — punctul de aterisare la porțile Londrei, — sub privirile noastre fermecate se întinde o țară plăsmuită din basme și de vis. Culturile se îmbină cu pâlcurile de pădure, așternând prispe nesfârșite de smarald în jurul vilelor și castelelor ce apar surâzătoare sub poleiul razelor de soare. Și peisajul britanic se desfășoară tot mai proaspăt și mai prietenos, în simfonia verdelui stăpânitor, dela coasta mării Nordului spre țărmii Atlanticului și apoi în sus, până dincolo de lanțul lacurilor scoțiene.

E sezonul britanic cel mai feeric, care ține din Iunie până în Septembrie, când începe sezonul ceții, fără geruri excesive, totuși, în lunile de iarnă. Acest climat temperat prieste, precum se vede, vegetației și dacă prieste acesteia, putem deduce că nici pentru oameni nu este vătămător. In orice caz, climatul britanic nu este atât de insuportabil, încât să merite gluma acelui american răutăcios, care spunea că pleacă vara în Anglia, ca să-și petreacă vacanța de iarnă...

Dar coborînd între insularii aceștia de dârză viță celto-bretonă, mi-am dat seama că deosebirile între lumea continentală și ei nu se opresc numai la caracterele geo-fizice și climatice. Marea Mânecii nu desparte numai două pământuri deosebite, dar și două civilizații, două metode de a gândi și a lucra, două temperamente, două stiluri de viață ce stau față în față, fără să se înfrunte și fără să se amestece între ele, de o parte și de alta a Canalului.

Englezul are particularități în structura sufletească ce se reflectă firește și în modul lui de a înțelege lucrurile, în logica lui, în felul de a reacționa în fața problemelor și a evenimentelor, care constitue adesea surpriză, dacă nu chiar totală neînțelegere în ochii continentaliior. Abia după ce am venit în contact cu unele din aceste particularități ale sufletului și temperamentului britanic, am înțeles stăruința pe care o pune eminentul nostru colaborator londonez Augur în strălucitele sale articole, din „Universul", de a explica, psihologicește, unele atitudini ale oficialității sau diverse orientări ale opiniei publice britanice, care, judecate prin sistemul logicei noastre, influențată ea însăși de trăsăturile temperamentale și de interesele în joc, ni se par de atâtea ori ciudate, iar alteori apărând ca adevărate erezii de concepție sau de metodă.

D. Chamberlain poate fi privit din acest punct de vedere ca prototipul rasial al Marei Britanii, el însuși cel mai bun cunoscător al particularităților ei de rasă, de care a ținut seamă și pe care le-a întrebuințat în chip magistral în orientarea politicei sale.

Numai prin metodele sale de cunctator, neînțelese la început de continentali, s'a putut da poporului englez răgazul util spre a zămisli — în străfundurile lui de judecată și instinct — revoluționara transformare de azi, care a stârnit uimirea lumii întregi.

Oferind opiniei publice engleze toate posibilitățile de a pipăi situațiile, lăsând realitatea să se descopere singură, ba chiar întărziind sau ocolind înadins unele reacțiuni logice necesare, d. Chamberlain a realizat minunea de a găsi în ceasul suprem întreg poporul edificat asupra hotărîrii ce trebuia luată, asupra singurului drum ce trebuia urmat.

In timpul celor 12 zile petrecute pe pământul Marei Britanii, grație fericitei și amabilei invitațiuni a lui British Council, instituțiile și stabilimentele vizitate, apoi prilejurile ce ni s'au oferit de a veni în contact cu exponenții cei mai autorizați ai intelectualității, ai presei, politicei și armatei britanice, ai marei finanțe și marilor întreprinderi, cum și contactul de fiecare clipă cu omul de pe stradă, cu lucrătorul, funcționarul, gospodarul umil, care formează massa mare a poporului, ne-au ajutat să reconstituim întreaga coana justă a stărilor de lucruri și de spirit din Anglia de astăzi.

Iar acum, întorși acasă, aducem cu noi, din îndepărtatul Albion, mesajul de prețuire și de prietenie al unui popor brav și onest, crescut în cultul ideei creștine și al respectului de om; aducem cu noi mărturisirea acestui popor în credința că nimic temeinic și bun pentru omenire nu se poate clădi pe metodele războiului, că numai în pace, în stabilitate și în cooperarea popoarelor poate fi căutată și găsită cheia de tămăduire a tuturor neajunsurilor și neînțelegerilor de azi. Dar aducem totdeodată mărturia unei fermități absolute în hotărîrea — luată după lungi și dramatice deliberări de conștiință — că dacă nu toată lumea înțelege să urmeze calea păcii și a cooperării, poporul englez — până la ultimul om — este pregătit a răspunde oricărei alte metode de soluționare ce i s'ar impune, din orice parte, a diferendelor existente, indiferent de sacrificiile și de consecințele ce vor urma.

Suntem datori iarăși să arătăm că fermitatea în această hotărîre a poporului britanic are în spatele ei sforțarea unanimă sub care sunt încordate azi toate energiile și posibilitățile de lucru ale imperiului, uriașa activitate de zi și de noapte desfășurată în miile de uzine și arsenale, puterea fără egal a flotei și aviației britanice, completată cu miracolul armatei teritoriale ieșite ca din pământ, formidabila forță financiară pe care o reprezintă în lume Imperiul Unit, dar, mai presus de toate, puterea de conștiință și hotărîrea dinamică a poporului exprimată impresionant în valurile de „conscripși", faimoșii voluntari înrolați pentru apărarea patriei, ale căror contingente ridicate năvalnic mai ales din rândurile muncitorimii, își triplase numărul în cursul zilelor de încordare din săptămâna trecută, punând oficiile voluntariatului în neputință de a prididi năvala.

HAR. IONESCU

Vedere din Stradford-Upon pe râul Avon, orășelul unde s'a născut și a trăit geniul Shakespeare

Sensul și scopul politicei franceze

Importantele declarații ale d-lui Georges Bonnet, ministru de externe

Toulouse, 9 (Rador). — Vorbind la banchetul organizației radical-socialiste din sudul Franței, d. Georges Bonnet a subliniat îndreptarea realizată de țară și de guvernul francez, adăogând:

„Franța culege, firește, roadele jertfelor sale și ale sforțărilor pe care le-a făcut.

Cooperarea franco-engleză a devenit și mai plină de încredere de când poporul britanic admiră îndreptarea înfăptuită în Franța.

Sforțarea franceză a înlesnit marele sacrificiu care înseamnă recrutarea obligatorie pentru englezi".

Ministrul a continuat arătând că Franța și-a strâns și mai mult prietenia cu numeroase țări în cursul ultimului an. El a subliniat în deosebi importanța și valoarea acordului cu Turcia.

D. Bonnet a definit apoi sensul și scopul politicii franceze în felul următor:

„Voim să menținem în lume un anumit grad de securitate politică, deoarece este cu neputință ca oamenii să trebuiască a se teme în fiecare zi de soarta frontierelor și teritoriilor lor. Iată de ce am afirmat voința noastră de a rezista metodelor de violență și acțiunilor de dominație. Trebuie să ne sporim fără încetare puterea militară. Fiecare în domeniul care-i este dat trebue să-și continue cu același curaj și cu aceiași energie sarcina. Mai presus de toate de noi depinde soarta Franței. Drumul străbătut de un an este cea mai bună mărturie de ceea ce pot unirea și hotărîrea francezilor".

„Relațiile dintre Franța și Anglia n'ar putea fi mai bune decât astăzi"

Londra 9 (Rador). — „Relațiile dintre Franța și Marea Britanie n'ar putea fi mai bune decât astăzi", a declarat d. Bonnet, ministrul afacerilor străine al Franței, într'un interview acordat corespondentului din Paris al ziarului Sunday Times.

„Franța și Marea Britanie, a adăugat d. Bonnet, au nu numai datoria de a menține integritatea și independența imperiilor lor: ele au deasemeni datoria de a menține în lume un anumit grad de securitate.

Sforțările pe care diplomația noastră le urmărește n'au alt obiectiv decât de a menține securitatea popoarelor și a asigura pacea".

NEGOCIERILE CU SOVIETELE

Referindu-se apoi la străduințele depuse în vederea încheierei unui acord cu Uniunea Sovietelor, d. Bonnet a declarat:

„N'am lăsat nimic la o parte pentruca negocierile să ajungă la un rezultat favorabil și nădăjduim că în cursul apropiatelor convorbiri va fi cu putință să se dea acestor negocieri o fericită încheiere".

Cu privire la Polonia, ministrul afacerilor străine a reamintit cuvântarea d-lui Daladier din 13 Aprilie și declarația sa din 9 Iunie, adăogând:

„Franța și Polonia se garantează reciproc"

„Franța și Polonia se garantează reciproc imediat și direct împotriva oricărei amenințări directe sau indirecte care ar putea aduce vre-o atingere intereselor lor vitale. Polonia știe că se poate bizui pe sprijinul fără rezerve al Marei Britanii și al Franței împotriva oricărei încercări de atingere a independenței sale și a dreptu-

rilor poloneze. Ea știe că se poate bizui pe eroismul proverbial al poporului său".

In sfârșit, d. Bonnet a ținut să sublinieze că dacă situația s'ar agrava, unanimitatea opiniei publice și nestrămutata hotărâre a Franței îngăduie să se privească viitorul cu o liniște desăvârșită.

BULETIN ARHEOLOGIC ȘI NUMISMATIC

Specimene de monete dace

de CONST. MOISIL

Din relațiile geografilor antici, completate cu cercetări mai noui, rezultă că poporul dac era format din cel puțin 20 de triburi. Se cunosc numele acestor triburi, dar regiunile unde locuiau fiecare din ele n'au putut fi stabilite, decât pentru câteva. Din această cauză nu putem preciza nici monetele proprii fiecărui trib, cum au reușit să le stabilească numismații francezi pe cele ale triburilor galice.

De altfel este foarte probabil că n'au emis toate triburile monete proprii, sau în orice caz nu au emis toate în același timp.

Piesele de argint ce le-am reprodus în buletinul precedent se găsesc în cantități mai mari în valea Someșului și în văile afluenților lui. In regiunea aceasta locuia în antichitate tribul numit Dacii, cel dintâi care a fost cunoscut de Romani și după numele căruia aceștia au numit întreg poporul.

Pare desigur curios, că cel dintâi trib dac cunoscut de Romani locuia în nord-vestul țării, când se știe că cucerirea romană a înaintat dela sud spre nord. Dar se poate ca Romanii să fi venit dela început în contact cu triburile nordice cu ocazia luptelor cu Germanii. Se mai poate ca acest contact să-l fi stabilit cu mult înainte de cucerire negustorii romani, cari făceau tranzacții cu triburile dace.

Se știe că negustorii romani au început să intre în Dacia încă pe la anul 100 în. d. Cr. și numeroasele tezaure de monete romane republicane, ce s'au găsit la noi, sunt o dovadă evidentă despre aceasta. Acești negustori au cunoscut, probabil, mai întâi tribul Dacilor și au dat numele acestui trib — după cum era obiceiul în antichitate — întregului popor.

Tot în regiunea nordică a Daciei, în special în Bucovina și în Moldova de sus, s'au găsit în număr mare și alte monete dace, asemănătoare ca execuție celor macedonene. Acestea nu mai au ca prototip piesele lui Filip II cu regele călare înaintând spre stânga, ci pe cele cu călărețul tânăr înaintând spre dreapta și ținând în mână o ramură. Pe acestea atât capul lui Zeus, cât și călărețul sunt relativ mai bine reproduse, iar uneori se găsesc

(Continuare în pag. 2-a)

Inaltul comisar al Franței în Siria a luat sub controlul său puterea executivă

Damasc, 9 (Rador). — In urma demisiei președintelui republicii siriene, înaltul comisar al Franței în Siria a luat sub controlul său puterea executivă în țară.

Carența totală a puterii executive creiată prin demisiunile consecutive ale consiliului de miniștri și șefului statului au făcut în adevăr necesară și indispensabilă intervenția imediată a puterii mandatare.

Ca urmare, înaltul comisar al Franței a hotărît să suspende prin decizia sa aplicarea constituției în ceiace privește puterile executive și legislative, — spre a face cu putință administrarea normală și regulată a țării.

El a încredințat puterea executivă sub controlul său unui consiliu de directori aleși din diferite departamente, sub președenția directorului din ministerul de interne.

Camera a fost disolvată, fără a se stabili încă data viitoarelor alegeri.

In cursul unei declarații radiodifuzate, d. Puaux, înaltul comisar francez, a spus între altele: „Expectativa care va fi păstrată vremelnic în materie de politică nu exclude câtuși de puțin voința Franței de a negocia un tratat cu Siria, iar vacanța de azi a puterilor locale nu va cuprinde modificări esențiale ale regimului din Siria".

Muncitorii greci in Capitală

Incolonarea în cortegiu a caravanei de muncitori greci, în dosul gării de Est

O escadrilă engleză de avioane de bombardament va face sboruri deasupra teritoriului francez

Paris, 9 (Rador). — *Corespondentul din Londra al ziarului „Le Matin" anunță:*

„Se declară că între guvernul englez și cel francez a intervenit un aranjament spre a se permite unei escadrile engleze de avioane de bombardament să facă sboruri de antrenament pe distanțe lungi deasupra teritoriului francez.

Aeronautica engleză socotește că aceste sboruri în teritorii străine vor avea cea mai mare utilitate pentru piloții avioanelor de bombardament care nu pot dobândi toată experiența necesară dacă se mărginesc numai la sborul deasupra teritoriilor britanice cu limitele sale restrânse".

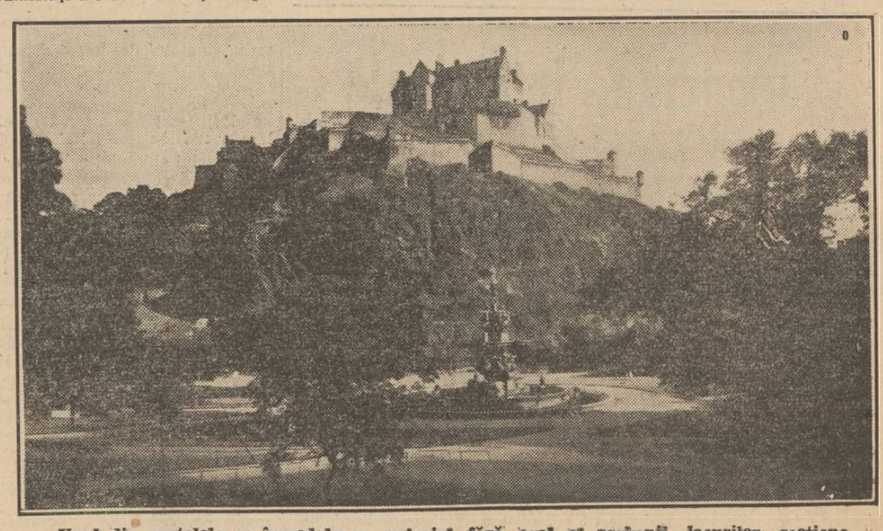

Unul din castelele ce împodobesc peisajul fără egal al regiunii lacurilor scoțiene